

HERALDISK TIDSSKRIFT

BIND 2 • NR 15 • 1967 • SIDE 233–242

Norske Serafimeridderes våpenskjold
Av Hans A. K. T. Cappelen

SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

Heraldisk Selskab • Heraldininen Seura • Skjaldfræðafélagið

Heraldisk Selskap • Heraldiska Sällskapet

Norske Serafimeridderes våpenskjold

Av Hans A. K. T. Cappelen

SERAFIMERORDENEN, som ble «gjenopprettet» i 1748, er Sveriges fornemste orden. Den gis sjelden til andre utlendinger enn statsoverhoder og medlemmer av regjerende fyrstehus.

I den norsk-svenske unionstid, fra 1814, var Serafimerordenen begge lands suverene orden til 1904, da ordenen Den Norske Løve ble opprettet. I løpet av unionstiden ble 19 nordmenn serafimeridderne. Ordensskjoldene deres henger i dag i Riddarholmskyrkan i Stockholm, der slike skjold henges opp etter ordensridderes død.

Den første nordmann som ble utnevnt til ridder av Serafimerordenen, var statsminister i Stockholm *Peder Anker* (navnene gjengis slik de står på skjoldene) i 1815.

Våpnet på ordensskjoldet (figur 1) er ikke helt likt det våpen Peder Anker og flere andre av slekten ble naturalisert med i den danske adelsstand. I patentet angis våpnet med gullrand — uten kuler — og i rødt felt svart anker med gull ankerstokk og svarte piler.

På våpenplaten i Frederiksborgs slottskirke i Danmark har Peder Anker, som innehaver av Dannebrogordenen, fått malt sitt fullt utstyrte våpen overensstemmende med naturaliseringspatentet.

Medlemmer av den norske slekten Anker fikk naturaliseringspatent i 1778, fordi de hevdet å tilhøre den svenske slekt *Anckar*, adlet i 1625. Det har imidlertid vist seg at de ikke var av samme familie. Våpnene til de to slekter ble dog svært like, etter den norske slekts «naturalisering».

Familien Anckar, svensk adelig ætt nr. 108, har i blått skjold et svart anker med tre gullpiler gjennom ringen.

Statsminister Peder Anker har tydeligvis villet markere fellesskapet med den svenske slekt, i sitt våpenskjold. Blått skjold med svart anker og gullpiler sees i hans ex libris, gjengitt i «Norske ex libris» av Hugo Høgdaahl, Oslo 1946.

I Ankers segl i det norske riksarkivs seglsamling (heretter: RA) brukes også borden med de 12 «kulene», som angivelig betyr hoder til nagler (svensk: spikar) gjennom skjoldet. Svært mange segl og våpentegninger på denne tiden, viser en slik kulebord.

Hans Arne Kristian Torolf Cappelen er født i 1945 og studerer jura i Oslo. Artiklen i dette nummer af *Heraldisk Tidsskrift* er resultatet af studier i Stockholm 1965 og 1966, foretaget med støtte af fon-

den for svensk-norsk samarbejde. Også fra den tilsvarende dansk-norske fond har han modtaget et stipendium, for at studere heraldik i Danmark. Hans Cappelen har optrådt i norsk television med udsendelser om heraldik, bl. a. om den norske løve, og har holdt foredrag om norsk heraldik i Norsk Slekthistorisk Forening og i Heraldisk Selskabs afdeling i København, samt skrevet artikler om heraldik i dagspressen.

Se f. eks. de senere nevnte Krog og Due.

I 1815 ble også general *Georg Fredric von Krogh* serafimerridder (fig. 2).

Slektens våpen brukes fra 1600-tallet normalt med en gullfane fra hvert av borgens to tårn, og mellom tårnene fire opprette morgenstjerner (svensk: stridsklubbar) av gull. Slik gjengis våpnet i Danmarks Adels Aarbog 1898, og på general von Kroghs våpenplate som innehaver av Dannebrogordenen.

Generalens rikholdige segl avbildes i Personallhistorisk Tidsskrift, 10. rekke 1. bind, 1934, til artikkel av Grandjean «Lidt heraldisk kritik».

Statsråd *Marcus Giøe Rosencrantz* ble ridder 1818 (se figur 3).

Familien Rosenkrantz's gamle våpen, den sjakkrutete skråbjelken, står vanligvis i to av feltene i de kombinerte våpen. I serafimervåpnet går bjelken over hele skjoldet.

Også i statsråd Rosenkrantz's segl i RA står den kronte løve i 1° og 4°. Denne figurfordeling bruktes av slektens norske gren, baronene av Rosen-

Mest korrekt er det imidlertid med slektens opprinnelige våpen, skråbjelken, i de fornemste felter, og løven som muligens er fra slekten Eberstein, i 2° og 3°. Slik fører Marcus Giøe Rosenkrantz våpnet som storkorsridder av Dannebrogordenen. Der er løvene av sølv med gull krone og bevæpning.

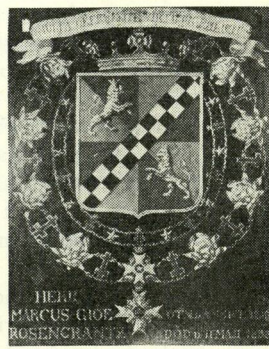
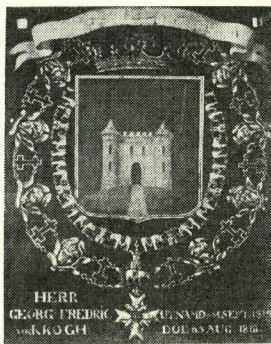
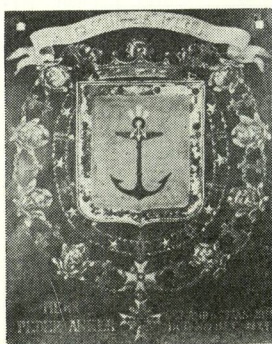
Mathias Leth Sommerhielm fikk Serafimerordenen i 1823, året etter han var blitt norsk statsminister i Stockholm (se figur 4).

Våpnet var faren, major Otto M. von Sommer, blitt adlet med i 1764.

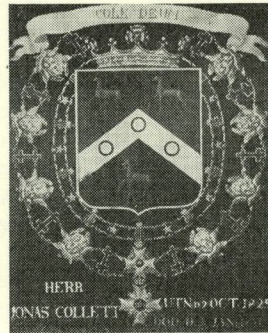
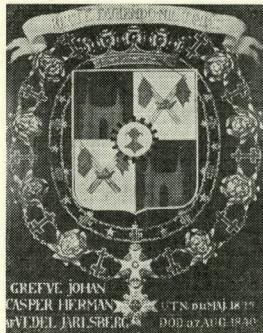
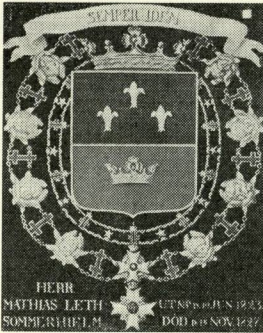
Greve *Johan Casper Herman af Wedel Jarlsberg* ble ridder i 1825, som forhenværende statsråd (figur 5). Senere ble grev Wedel Jarlsberg stattholder i Norge.

I slektens grevepatent av 1684 gis 7 Dannebrogspaner gjennom kronen i 2° og 3°, og ikke som på serafimerskjoldet 6 røde flagg, hvorav de 3 til venstre er med splitt og de 3 til høyre uten.

Statsråd *Jonas Collett* ble ridder 1825, fire år før han ble statsminister (figur 6). Når unntas den svenske erke-

1. Ankers våpen har sølvbord med 12 svarte kuler, og i rødt felt svart anker med gullpiler. Valgspråk: *Gloria ex utili*, Ære av det nyttige. — 2. von Kroghs skjold har i blått sølvborg med røde tak på grønt berg. Båndet til valgspråk er tomt. — 3. Rosenkrantz's våpen har 1° og 4° skrådelt av henholdsvis blått og rødt, og rødt og blått, med gull løve, skråbjelken er av svart og sølv, 2° og 3° skrådelt av rødt og blått og blått og rødt. Valgspråk: *Nulla deficiente virtute felicitas*, Ingen lykke uten dyd.

4. Sommerhielms skjold har 1° blått med sølv liljer og 2° rødt med gullkrone. Valgspråk: *Semper idem*, Alltid den samme. — 5. Grev Wedel Jarlsbergs våpen har 1° og 4° blått med sølv mur og sølv tårn, røde flagg, 2° og 3° sølv med røde flagg gjennom gullkrone. Hjulet har røde og svarte tenner, feltet kløvd av gull og sølv, mannens klær og hatt av svart og rødt. Valgspråk: *Recte faciendo nil timeas*, Gjør du det rette, har du intet å frykte (på platen er navnet og dødsdatoen, 27/8, galt angitt). — 6. Colletts skjold har i blått hvit sparre med svarte ringer og ledsaget av sølv hinder. Valgspråk: *Cole Deum*, Dyrk Gud.

biskop Lindblom, som etter sin rang ble regnet like med adel, er statsråd Collett den første blant Serafimerordenens riddere, som ikke er av adel.

Den adelige krone på skjoldet skyldes at medlemmer av slekten Collett — og den senere nevnte Sibbern — anså seg for å ha erhvervet arvelig dansk adelskap, ved at forfedre hadde oppnådd tilstrekkelig høy rang. Med samme begrunnelse bruktes rangkroner ofte i Norge på 1700-tallet (jfr. H. F. Bilsted: *Officers-Adel og «von»*, i (dansk) *Militært Tidsskrift*, 33. årgang, 1904, sp. 354—56).

Statsråd Colletts segl i RA fra 1818 viser ikke et blått, men et svartskravert skjold. Slik brukes det også innen slekten i seglene, unntatt i de eldste — fra begynnelsen av 1700-tallet — som er uskraverte.

Ofte beskrives slekten Colletts sølvhinder som «trippende». Uttrykket er ment å tilsvare det engelske *tripping*, men virker affektert. Det ellers brukte «gående», bør også brukes her.

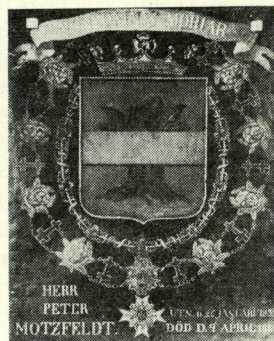
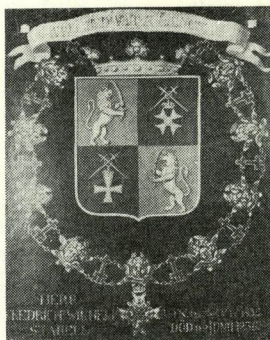
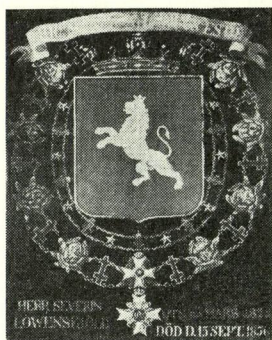
Serafimervalgspråket regnes som slektens valgspråk og antyder også slektsnavnet.

Kammerherre *Severin Lövenskiöld* (i. e. *Løvenskiöld*) ble ridder 1829, året etter han var blitt norsk statsminister i Stockholm (figur 7).

Både i statsminister, senere stattholder, *Løvenskiöld*s våpensegl, og i enkelte senere segl fra slekten, bærer løven en krone som ikke tildeles i slektens adelspatent av 1739. Der nevnes imidlertid at løven har rød tunge og gullbevæpning, mens alt dette er av sølv i serafimerskjoldet.

I Riddarholmskyrkan henger også et annet serafimerskjold for *Løvenskiöld*-slektens norske, adelige linje. Genealogen, den danske overhoffmarskalk Carl L. *Løvenskiöld*, hvis far var født i Norge, fikk Serafimerordenen i 1897. Hans riddervåpen har løve uten krone og med rød tunge, men uten gullbevæpning.

Øverstbefalende general over arméen ved Kongens fravær fra Norge *Fred-*

7. Løvenskiolds skjold har i blått sølvkronet sølvløve. Valgspråk: *Hic murus ahæneus esto*, Denne mur skal være kobberfast. — 8. Stabells våpen har 1° og 4° rødt med gullkronet gullløve med gullskjeftet sølvsværd, 2° blått med Sverdordenens sølvkors med gullskjeftede sølvsværd i ringen, 3° blått med sølv Dannebrogskors med sverd som i 2°. Valgspråk: *Ærlighed varer længst*. — 9. Motzfeldts skjold har i blått rød bjelke over brun stubbe med grønne blad. Valgspråk: *Non omnis moriar*, Jeg skal ikke dø helt og holdent.

rich Wilhelm Stabell ble ridder 1825 (figur 8).

General Stabells segl i RA har våpen med en S i hjerteskjoldet og i hovedskjoldet serafimervåpnet, på kronet hjelm to vesselhorn, og som skjoldholdere to hester.

Seglet til generalens bror, sorenskriver Mathias H. Stabell, har i 1° og 4° løven, men her med øks i framlabbene. I 2° og 3° har dette segl to nedvendte krysslagte sverd, og på skjoldet en adelig krone. I Raschs samlinger i RA har general Stabell et likt segl til dette, forskjellen er bare at løven ikke har noe i labbene. Siden brorens løve bærer øks, er antakelig også løven i generalens segl inspirert av løven i Norges riksvåpen.

Den adelige krone i seglene og på serafimervåpnet, skyldes trolig også en rangbetragtning som nevnt under Collett.

Seglmerkene til brødrene Stabells forfedre er helt ulike disse våpnene, men en tremenning til deres far førte våpen med løve og krysslagte sabler i

henholdsvis 2° og 3° av sitt firdelte skjold.

Eidsvollsmannen, kaptein Peter Motzfeldt ble ridder 1839, to år etter han var gått av som statsråd (figur 9).

Både hans eget, og de fleste av slektens andre segl i RA, viser stubben i skjoldet, enda våpnet ifølge f.eks. «Norske Slægter 1912» av H. K. Stefens, har «et grønt Træ».

Når det står adelig krone på våpnet til slekten Motzfeldt, er det nok fordi familietradisjonen hevder at stamfaren tilhørte en adelig tysk slekt. Som i de andre ordensskjoldene i Riddarholmskyrkan, bærer den adelige kronen en viss påvirkning av den svenske kronetypen.

Oberstløytnant og statsråd for armédepartementet Nicolai Johan Lohmann Krog ble ridder 1843 (figur 10).

I hans segl i RA har våpnet en hjelm med hjelmtegn: en harniskkledd arm med en armbrøst. Da det siste ikke opptrer tidligere i slekten — såvidt sees — ledes tanken hen til hans annen hustru, Elisabeth Schjøtt, født

Arbin, enke etter oberst Nils Schiøtt, hvis våpen nettopp har et hjelmtegn med en slik arm holdende en armbrøst.

Slekten Krog har hatt vekslende våpenføring, men har ikke ført krone og har hverken før eller senere pretendert noe adelskap.

Første hoffmarskalk, *Friherre Ferdinand Carl af Wedel Jarlsberg* ble ridder 1843 — samme år som han ble øverstbefalende general over den norske armé (figur 11).

I hans serafimervåpen sees — akkurat som hos broren, den tidligere nevnte greve Wedel Jarlsberg — at i 2° og 3° er det 6 røde flagg, hvorav 3 har splitt.

Brødrene Wedel Jarlsberg fører begge grevekroner på serafimervåpnene — greven svensk krone og baronen tysk. Etter grevepatent av 1684 er slekten hjemlet en grevekrone på skjoldet. Når en baron av slekten fører grevekrone, er det nok likevel ukorrekt. Muligens er dog her generals rang

ment tilsvarende en greves «plass i rangen».

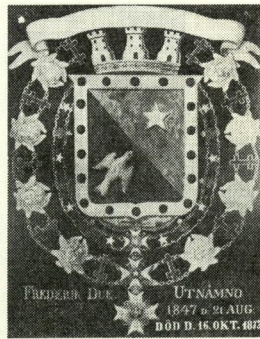
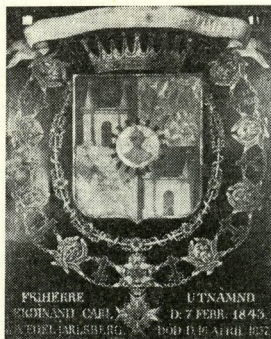
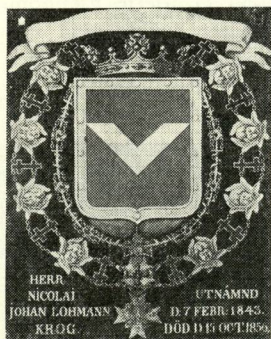
I slekten brukes valgspråket i litt avvikende former. Brødrenes farfar, Fredrik Chr. greve Wedel Jarlsberg, brukte, da han 1759 fikk Dannebrogordenen, formen: «Recte faciendo *ne minem timeas*».

Generalløytnant *Fredrik Due* blev ridder 1847, mens han var norsk statsminister i Stockholm (figur 12).

Samme våpen, men lagt på en due med utslåtte vinger, avbildes i statsminister Dues ex libris i H. Høgdahls «Norske ex libris». Slik er også våpnet gjengitt i Dues segl i RA, når unnatas at borden har 16 kuler.

I RA har statsministerens slekt ellers et helt annet våpen i seglene fra 1780-årene til idag. Dette våpnet har i skjoldet en båt i en strøm foran en kirke, og på hjelmen en due.

Fredrik Due var den første norske statsminister som ikke mente seg adelig. Trolig ønsket han å markere det ved å plasere murkronen på skjoldet,

10. Krogs våpen har sølvbord med 14 gullkuler og blått felt med gullsparre. Båndet til valgspråk er tomt. (Utnevnelsesdatoen skal være den 6/2). — 11. Baron Wedel Jarlsbergs våpen har 1° og 4° blått med mur og tårn sølvbrune og flaggene røde, 2° og 3° sølv med røde flagg gjennom gullkrone, hjulet har røde og svarte tenner og feltet kløvd av gull og sølv med mannen i klær og hatt av rødt. Valgspråk: *Recte faciendo nihil timeas*, Gjør du det rette, har du intet å frykte. (Utnevnelsesdatoen skal være 6/2). — 12. Dues våpen har sølvbord med 18 blå kuler, 1° rødt med sølvstjerne, 2° blått med sølvdue. Båndet til valgspråk er tomt.

som en «borgerlig krone». Idag brukes murkronen bare på byvåpen.

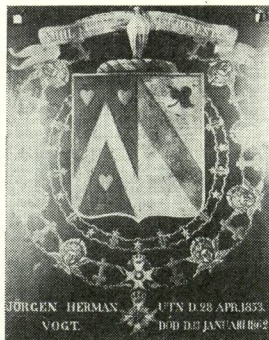
Eidsvollsmannen, statsråd *Johan Herman Vogt* ble ridder 1853 (figur 13).

Statsråd Vogts serafimervåpen avviker fra Vogtvåpnet slik det føres fra første halvdel av 1700-tallet og også i vår tid (se figur 14).

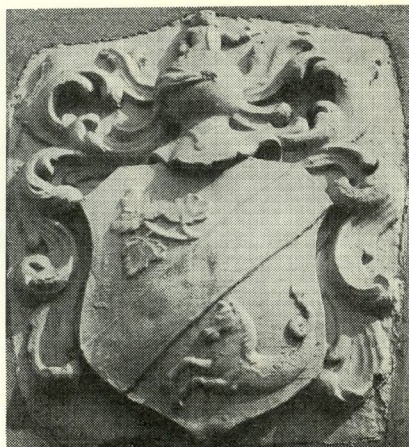
Etter sin farmor opptok statsråd Vogts far, sorenskriver Nils Nilsen Vogt, slektsnavnet i 1779 fordi den eldre slekt Vogt da var dødd ut.

Nils Nilsen Vogts farmors mor var Catharina Braunmann (død 1742), gift med kommerseråd Paul Vogt. Slekten *Braunmann* førte våpen med i skjoldet en skråbjelke ledsaget over av et trekløver, og på hjelmen en oppstigende kvinne (?) med avkuttete armer. Dette er antakelig statsråd Vogts 2° i serafimervåpnet. 1° svarer til slekten *Heltzens* skjold unntatt fargene, som dér er gullskjold, svart sparre og røde hjerter. Det er grunn til å tro at fargene ikke betyr så meget.

Nils Nilsen Vogts farfars far, bor-

13. Vogts våpen har 1° blått med gullsparre og røde hjerter, 2° sølv med rød skråbjelke og grønt trekløver. Vulsten er av to ganger blått, rødt og sølv med den armeløse mann i sølv og grå kjortel med rødt kors og hvit hatt med rød strutsefjær. Valgspråk: *Nihil utile nisi honestum*, Intet er nyttig uten det hederlige.

14. Det gamle Vogt-våpen har i blått gull skråbjelke ledsaget av sølv blader og sølv havhest. På hjelmen en oppstigende mann som er kledd i frakk og parykk med flagrende bånd, og har venstre hånd utstrakt. Relieff på «Treschow-gården» i Oslo. Fotografiet er forært av gårdens eier, Fred. Olsen A/S, som takkes hjerteligst.

ger i Christiania, Michel Søfrensen, med i våpensegl et hjerte gjennomstukket av to piler, hadde også sønnen Helle Michelsen, hvis sønner igjen var konferensråd Paul Hellesen og oberberghauptmann Michael Hellesen, som fortysket sitt patronymikon til slektsnavnet Heltzen, som også brukes idag.

En annen sønnesønn av Michel Søfrensen, justitsråd Paul Nilson (død 1761), har etterkommere som fører samme våpen som statsråd Vogt, bare med hans 1° og 2° byttet om, og mannfiguren satt mellom to ørnevinger som hjelmtegn.

Den engelske tegnemåte, som utelater hjelm og hjelmklede, med vulst og hjelmtegn direkte på skjoldkanten, var meget brukt i Norge ved midten av forrige århundre.

Generalløytnant, friherre *Carl von und zu Mansbach* ble ridder 1858 (figur 15). Fra samme år var han bosatt på sitt familiegods Mansbach i Hessen, som han var nært knyttet til. I 1814 var han trådt i norsk krigstjeneste og han hadde en strålende karriere: general, kabinettsskammerherre, diplomat og i 1857 medlem av interimsregjeringen. Han er ikke regnet med blant de 19 norske riddere, i denne artikkel.

I RA finnes segl med Mansbachs slektsvåpen omgitt av en kulebord og kronet med en syvtakket krone.

Høyesterettsadvokat *Hans Christian Petersen* ble ridder 1860, mens han var statsråd (figur 16).

Seglet hans i RA har hjelm med hjelmtegn: en liggende halvmåne. Dette våpen brukes samtidig og senere av slekten Petersen. Statsrådets danskfødte far var stadsfysikus, så Æskulapstaven i 2° peker nok på faren.

Som statsråd Krogs slekt regner — eller regnet — heller ikke slekten Petersen seg for adelig.

Senere statsminister, høyesterettsadvokat *Fredrik Stang* ble ridder 1863.

Stangs serafimerskjold (figur 17) er tomt, og i segl i Printzs samlinger i

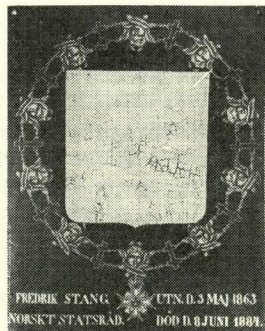
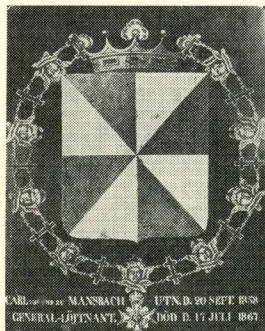
RA har han sine initialer vakkert sammenslynget, uten noe skjold eller våpen. Som storkorsridder av Dannebrog har Stang ikke noen våpenplate. Det har heller ikke hans slektninger, statsminister H. G. J. Stang og professor Fredrik Stang, da de senere fikk samme orden.

Enkelte av slekten Stang har brukt som stamfaren, Fabian Stang (død ca. 1700), et våpen med murersymbolene: passer over vinkelhake, i skjoldet, og initialer på hjelmen.

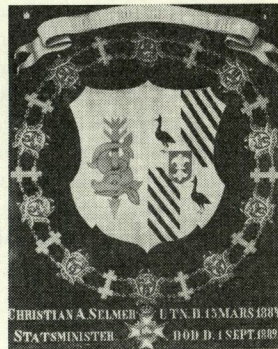
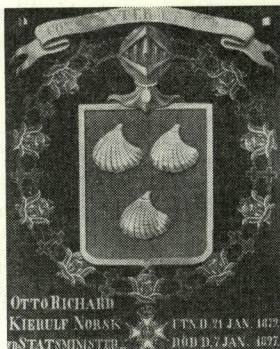
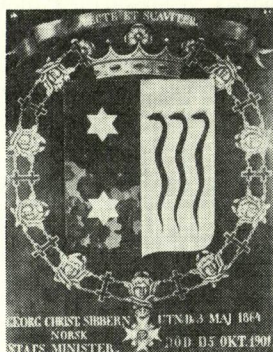
Juristen og diplomaten *Georg Christian Sibbern* ble ridder 1864, da han for annen gang var statsminister i Stockholm (figur 18).

Slekten regner sitt våpen å være korrekt med gullstjerner og blå slanger (Skandinaviske Vapenrulla, hefte 1, Malmø 1963, våpen nr. 7–63).

Familien Sibberns stamfar i Norge hevdes å ha oppnådd adelskap ved sin rang som brigadier. Han antok dette våpen 1679 — med hjelmtegn: en stjerne mellom to opprettstående ormer — til tross for at slekten i Tyskland førte et annet våpen. Først senere utelates hjelmtegnet til fordel for en adelig krone.

15. Mansbachs skjold er gironnert av rødt og sølv. — 16. Petersens våpen har 1° blått med halvmåne av sølv, 2° gull med klubbe og gullkronet orm av svart. — 17. Stangs skjold er det eneste i Riddarholmskyrkan som er malt helt hvitt uten annen dekorasjon.

18. Sibberns våpen har 1° blått med sølvstjerner, 2° gull med gullkronte svarte ormer. Valgspråk: *Recte et suaviter*, Både rettvist og mildt. — 19. Kierulfs våpen har gullrand og rødt felt med muslingskall av sølv. Hjelmen grå med halsklenod av gull. Valgspråk: *Constanter et iuste*, Fast og rettvist. — 20. Selmers våpen har 1° sølv med pil og delfin av rødt, 2° firdelt med 1° og 4° sølv med svart vibe, 2° og 3° sølv med svarte skråstrenger, hjerteskjoldet blått med gull-lilje. Valgspråk: *Cum rege pro lege et patria*, Med kongen for lov og fedreland.

Generalløytnant Otto Richard Kierulf ble ridder 1879, mens han var statsminister i Stockholm (figur 19).

I seglene i RA vises en vekslende våpenføring for slekten, men fra siste del av 1800-tallet brukes vanligvis samme våpen som statsminister Kierulf.

Som hjelmtegn førte Kierulf en oppstigende ulv (det sees bl. a. på livréknapper). Bortsett fra skjoldkanten er våpnet da det samme som ble ført av den utdødde danske slekt Kiærulf, adlet 1724. Liknende hjelmtegn førtes også av den svenske adelige ætt nr. 2074, Kjerrulf von Wolffens. Gehejmkonferensråd, overpresident i København Andreas Chr. Kierulff fører i skjoldet en opprett ulv og på hjelmen en oppstigende ulv, på våpenplaten som storkorsridder av Dannebrog. Angivelig er alle disse slektene opprinnelig fra Jylland, og de kan være beslektede.

Noe malplasert virker hjelmen på skjoldet, når den er uten ytterligere utstyr. Muligens er den tenkt som et

«riddertegn», på linje med kroner over andre skjold.

Hjelmen er en «åpen» bøylehjelm, som i Sverige bare får føres av adel. I Norge gjelder ikke dette, og «kgl. betjenter» har fått privilegium av Kongen, 11/2-1679, på bruk av hjelmen med fire bøylær.

Kst. generalauditør Christian A. Selmer fikk Serafimerordenen i 1884, ikke fullt en måned etter dommen i riksstretten om at han hadde «sit Embede forbrudt» som statsminister i Christiania.

Statsminister Selmers serafimervåpen (figur 20) er en kombinasjon av et differensiert Selmer-våpen og den dansk-fransk adelige slekt Vibes våpen.

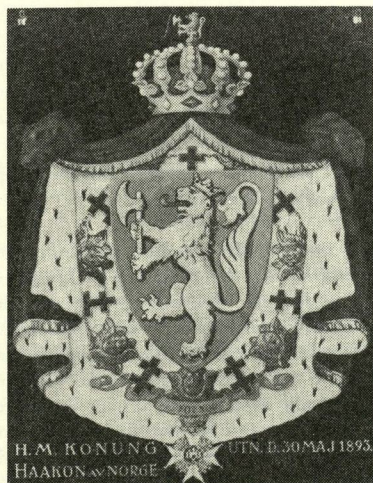
I «Stamtavle over de norske forgreninger av Selmer-slekten», Oslo 1943, opplyses det at våpnet ble dannet da stamfaren, Johan Henrik Selmer (død 1721), ble innmeldt blant de 59 første på det Kgl. Akademi 1693. Våpnet hadde i gullskjold et rødt anker omlyngnet av en blå slange. Figurene

danner initialer, for om ankeret spaltes, danner det en vanlig og en speilvendt *J*; settes de ved siden av hverandre fremkommer en *H*, og sees slangen i et speil, danner den en *S*.

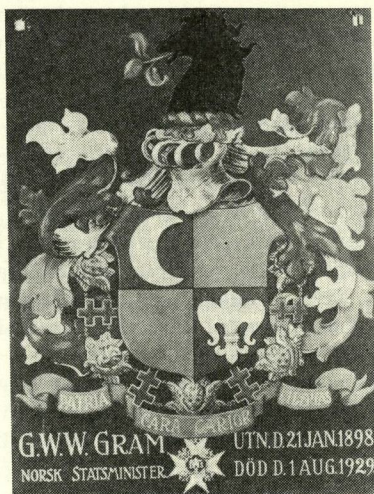
I begynnelsen av forrige århundre viser seglene i RA at våpnet veksler mellom anker-og-slange, pil-og-delfin, anker-og-delfin, samt pil-og-slange.

Statsminister Selmers segl i RA har to hjelmer, til høyre slekten Selmers vesselhorn delte av rødt/sølv og sølv/rødt, til venstre slekten Vibes to sva-nehalsler med en gull-lilje. Dette våpen er en kombinasjon av foreldrenes, og brukes ikke i slekten Selmer idag. I stamtavlen oppgis våpnet fra 1693 som det korrekte slektsvåpen.

H. M. Kong Haakon ble ridder allerede i 1893, mens han var dansk prins Carl. Ordensskjoldet (figur 21) viser det norske kongevåpen, fordi det var

21. Kong Haakons våpen har rødt skjold med gullkronet gullløve med gullskjeftet sølvvoks, hermelinsføret rød våpenkappe og purpurføret kongekrone. Valgspråk: Alt for Norge. Dødsdatoen er 21. september 1957.

22. Grams våpen har 1° blått med halvmånen av gull, 2° og 3° rødt, 4° blått med liljen av gull. Hjelmen sølv med vulst av rødt og blått, hjelmkledet av blått og rødt føret med gull. Hestehodet svart med grønn kvist. Valgspråk: *Patria cara carior libertas*, Fedrelandet er kjær, men friheten kjærere.

Kong Haakon VII.s våpen på dødsdagen (som ikke angis på platen da fotografiet er tatt tidligere).

Tegningen er overensstemmende med normaltegningen for riksvåpenet 1905–1937. Den lille oppstigende løve bak globen og korset på kongekronen, er i profil og ble utelatt i 1937.

I Norge føres kongevåpnet med alene St. Olavsordenens kjede rundt skjoldet, og uten noe bånd med valgspråk inne i våpenkappen, i henhold til kgl. res. 30.12.1905.

Høyesterettsassessor G. W. W. Gram ble ridder 1898, mens han for annen gang var norsk statsminister i Stockholm (figur 22).

Slekten har visstnok ikke tilknytning til den adelige slekt Gram med stjerner og halvmåne i kløvd skjold.

Statsminister Grams våpen bruktes slekten siden siste del av 1700-tallet. Hjelmtegnet var da en usedvanlig figur satt sammen av to haneben under et hode med to ansikter — til høyre en bukk og til venstre en skjegget mann — og disse ender øverst i et hestehode med en syvbladet gren i mulen. Senere endres hjelmtegnet til en oppstigende sølvhest med en bladet kvist i mulen (vedrørende den åpne hjelmen, se bemerkningene til Kierulfs våpen).

Sammen med våpnet brukes valgspråket som statsminister Gregers W. W. Gram valgte til serafimervalgspåk.

Våpenskjoldet til Gram — som er den siste norske serafimerridder utenom kongehuset — viser at vi er inne i en ny tid for heraldikken. Det er

tegnet av David Friefeldt (SHS-medlem) i en riktig stil, som utmerker seg i kvalitet fremfor mange av de andre ordensskjoldene i Riddarholmskyrkan.

Av de 19 norske serafimerriddere var 12 av ikke-adelige slekter. Til sammenlikning kan nevnes at gjennom hele 1800-tallet ble det også i Sverige ialt utnevnt 12 ikke-adelige riddere, men hele 123 adelige (dessuten 8 «ledamöter» i andliga ståndet, 2 adelige og 6 «ofrälse»).

Alle fotografiene, unntatt figur 14, er tatt av Arvid Berghman og er utlånt av Sekreteraren vid Kungl. Maj:ts Orden og av Adam Heymowski, som bestyrer av Berghmans boksamling på Kungliga Biblioteket, Stockholm. Begge utlånere takkes hjerteligst for deres elskverdighet.

[DA] Dette materiale er beskyttet af ophavsret. Det kan downloades, lagres og udskrives til personlig brug og til ikke-kommerciel brug i forbindelse med undervisning og forskning. Bearbejdning, tilgængeliggørelse samt fremstilling af kopier er ellers kun tilladt i det omfang, der følger af lov eller aftale.

[NO] Dette materialet er beskyttet av opphavsrett. Det kan lastes ned, lagres og skrives ut for personlig bruk og for ikke-kommersiell bruk i forbindelse med undervisning og forskning. Bearbeidning, tilgjengeliggjøring og fremstilling av kopier er ellers bare tillatt i den grad som følger av lov eller avtale.

[SV] Detta material är skyddat av upphovsrätt. Det får laddas ned, sparas och skrivas ut för enskilt bruk samt för icke-kommersiellt bruk i samband med undervisning och forskning. Bearbetning, tillgängliggörande samt framställning av kopior är i övrigt bara tillåtet i den utsträckning som följer av lag eller avtal.

[EN] This material is protected by copyright. It may be downloaded, saved and printed for personal use and for non-commercial use in connection with teaching and research. Altering, making it available or producing copies is otherwise only permitted to the extent that follows from law or contract.